

over trijna

Pelgrimage
bulletin

raad van kerken in nederland

oecumenisch bulletin 1/2014

Wat komt ...	1
Patriarch van Constantinopel bezoekt ons land	2
Kerk en stage	3
Tien jaar PKN – voorbeeld voor de oecumene?	4
Wat spreekt ...	7
Oproep tot pelgrimage	8
Tempel als vingerwijzing	9
Open huis bij de Raad	10
Oecumene ter plaatse	11
Wat raakt ...	13
Hulp Syrische vluchtelingen	14
Vredesweek 2014: Wapen je met vrede!	15
Einde werkgroep Arme Kant nadert	16
Wat verbindt ...	17
Media belangstellend rond Week van gebed	18
Bundeling van gebeden	19
Met hart en ziel de schepping recht doen	20
Berichten	21
Column: Stemmen voor Europa: Hoera!	23
Advertenties	24

Colofon

Raad van Kerken in Nederland

secretariaat Kon. Wilhelminalaan 5 3818 HN Amersfoort
 telefoon 033 4633844
 alg. secretaris ds. Klaas van der Kamp
 e-mail rvk@raadvankerken.nl
 website www.raadvankerken.nl

Oecumenisch Bulletin

eindredactie Beppie van Laar, Raad van Kerken in Nederland,
 Kon. Wilhelminalaan 5, 3818 HN Amersfoort;
 e-mail: rvk@raadvankerken.nl
 medewerkers Tini Brugge, Hub Crijns, Geert van Dartel,
 Jaap Huttenga, Klaas van der Kamp, Leo Koffeman,
 Kees Nieuwerth, Edwin Ruigrok, Emile Verhey,
 Floris Visser, Jurjen Zeilstra
 foto's Protestants Jeugdwerk Amsterdam (pag. 3), Jaap
 Huttenga (pag. 5), parochie De Goede Herder/
 Hengelo (pag. 11), Floris Visser (pag. 12),
 PAX (pag. 15), Peter de Bie (pag. 16), Sandra
 Haverman (pag. 17), Tini Brugge (pag. 20),
 Dio van Maaren (pag. 22), Raad van Kerken
 vorm omslag Marijke Kamsma - bliksemzwart.nl

Vrijwillige bijdrage

Wij willen alle mensen bedanken die naar aanleiding van onze brief met acceptgirokaart een bijdrage hebben overgemaakt naar de Raad van Kerken. Mocht u nog geen bijdrage hebben overgemaakt, maar dat alsnog willen doen, dan kan dat op rekeningnummer NL09INGB0000559839 t.n.v. Stichting Vrienden van de Raad van Kerken in Nederland. Bij voorbaat onze hartelijke dank.

Geluidsopnames

Het bureau van de Raad van Kerken biedt diverse geluidsopnames aan via de website. De bandopnames kunnen geheel of gedeeltelijk van dienst zijn om een gesprek op te starten of om persoonlijk geïnformeerd te worden over nieuwe ontwikkelingen. De laatste drie opnames zijn terug te vinden onder www.raadvankerken.nl, actueel januari 2014, respectievelijk: een gesprek met Huub Vogelaar over *Busan*, met Henk Baars over de *Onderkant van de Samenleving* en met Lisette van der Meijden over *De Nieuwe Poort*.

Advertenties

Het Oecumenisch Bulletin biedt ruimte voor advertenties. Tarieven zijn opvraagbaar bij het bureau van de Raad.

Wat komt ...

Hij zet zich in voor het milieu en daarom noemen ze hem wel 'de groene patriarch'. Bartholomeus, de geestelijk leider uit Constantinopel, brengt een bezoek aan Nederland. Als oecumenisch patriarch staat hij aan het hoofd van naar schatting 300 miljoen orthodoxe gelovigen wereldwijd. Op donderdagavond 24 april kan eenieder erbij zijn als hij een lezing uitspreekt en participeert in een vesper.

Patriarch van Constantinopel bezoekt ons land

Het bezoek van Bartholomeus I aan Nederland staat in het teken van christelijke spiritualiteit en maatschappelijke duurzaamheid. Vanwege zijn kerkelijk ambt behoort hij tot de meest gezaghebbende geestelijk leiders ter wereld. Een bijdrage van Emile Verhey.

De relatie tussen de kerk van het Oosten en Westen is duizend jaar gekenmerkt door twist en verwijdering. Sinds vijftig jaar is er pas weer sprake van toenadering. Het is dan ook niet zo vreemd dat de oecumenisch patriarch Bartholomeus I in het Westen tamelijk onbekend is. Toch is hij de eerste onder zijns gelijken in de Oosters-Orthodoxe Kerk en spiritueel leider van zo'n driehonderd miljoen gelovigen. Formeel is patriarch Bartholomeus I samen met paus Franciscus de eerste man in het christendom.

Van 23-27 april 2014 brengt patriarch Bartholomeus I een officieel bezoek aan de Oud-Katholieke Kerk van Nederland. Sinds lange tijd zijn er warme banden tussen beide kerken. Het bezoek van de patriarch zal in het teken staan van de verbinding tussen christelijke spiritualiteit en het maatschappelijke vraagstuk van duurzaamheid. In het programma is een bijeenkomst voorzien met de vertegenwoordigers van de Nederlandse oecumene en zal er een symposium georganiseerd worden over duurzaamheid in de Nederlandse context. De patriarch wordt ook door koning Willem-Alexander in een privé-audiëntie ontvangen.

De groene patriarch

Sinds zijn aantreden in 1992 staat de patriarch in de frontlinie van duurzaamheid. Vrijwel elk jaar organiseert de patriarch met partners uit politiek, wetenschap en religie een congres over de vraag naar duurzaam-

heid in een bepaald gebied. In 2002 trokken ze een week per boot over de Adriatische Zee en bespraken thema's die daar speelden. In 2007 bezochten ze de Noordelijke IJsee en in 2009 was het thema opgebouwd rond de Mississippi. Vanwege de inspanningen van patriarch Bartholomeus I op het gebied van duurzaamheid kreeg hij de bijnaam 'de groene patriarch'. De patriarch werd door *Time Magazine* verkozen tot één van de honderd invloedrijkste mensen ter wereld met waardering voor zijn spirituele benadering van het milieuvraagstuk. Tijdens zijn bezoek zal de patriarch uitgebreid ingaan op dit thema. Verbinding is echter een breder begrip bij de patriarch.

De natuur: om van te genieten en te bewaren

Eenieder is uitgenodigd voor de officiële ontvangst in de Gertrudiskathedraal op 24 april om 17.30 uur. Dezelfde avond, om 20.00 uur, houdt de patriarch, eveneens in de kathedraal, de Quasimodo-lezing onder de titel 'Faith and environment: an inspirational perspective'.

Kerk en stage

Er zitten ook spirituele kanten aan het thema van kerk en stage. Jonge mensen mogen zich oefenen en (kritisch) de kunst afkijken van ouderen.

Je kunt de Bijbel lezen en van de literaire schoonheid genieten. Je kunt de tekst bevragen op waarden die je van belang acht, ook voor deze tijd. En je kan de Schrift als een soort spiegel gebruiken voor je eigen situatie. Het laatste is aan de orde als je naar de Bijbel kijkt vanuit het thema 'stage'. Kerk en stage is een project van de Raad van Kerken. Op 14 mei vindt de presentatie plaats. Het gaat deze middag vooral om praktische zaken. Waar let je op als je als kerk jonge mensen een tijdje in de keuken laat rondsnuffelen? Hoe organiseer je met hen de stage, zodat ze er wijzer van worden en tegelijk een idee krijgen van waar het in de kerk om gaat? Bij al die praktische tips is het aardig om ook te bezien hoe er in de Bijbel over jonge mensen en over leersituaties wordt gesproken.

Je merkt dan al snel dat leren en wijsheid opdoen belangrijke thema's zijn. In het boek Spreuken wordt een jongere letterlijk aangesproken, of iets nauwkeuriger: de zoon. 'Mijn zoon, luister naar de lessen van je vader, verwaarloos niet wat je moeder je leert.' Misschien dat de benadering tegenwoordig iets breder zou worden ingezet, de onderliggende gedachte is dezelfde, namelijk dat je als jongere leert van de routines en de levenswijsheid die ouderen hebben opgedaan. De jonge jaren zijn een oefenperiode.

De Bijbel gebruikt het woord stage niet, maar kent het idee wel. Samuel komt als jongen van een jaar of zes in Silo en begint als hulpje van de priesters en eigent zich de essentie van de liturgie van binnenuit toe op een manier die zijn opdrachtverstrekkers verre overstijgt. Mozes leeft na veertig jaar aan het hof te hebben geleefd in Egypte veertig jaar in de woestijn, achteraf een oefenperiode om het volk Israël door de Sinaï en de Negev te kunnen leiden. De tocht van het volk door de woestijn is al evenzeer een oefening. Het waren jaren waarin de kleren niet zijn versleten en de voeten niet zijn opgezwollen (Deuteronomium 8:4). Jezus zelf heeft dertig jaar geleefd alvorens hij als rabbi naar buiten treedt, en de evangelisten hun heilshistorie systematisch beginnen te vertellen. Net als andere kinderen heeft hij aan de voeten van zijn leermeesters gezeten en groeide hij in wijsheid en kracht van de Geest.

Kerk en stage organiseert op woensdag 14 mei een oriëntatiemiddag voor iedereen in de kerk die zich wil oriënteren op mogelijkheden om met jonge mensen in de eigen kerk aan de slag te gaan. De bijeenkomst vindt plaats van 13.00 - 16.00 uur in de Bergkerk in Amersfoort. Opgave vooraf via rvk@raadvankerken.nl. Toegang gratis.

Stagiaire in franciscaans stadsklooster

Tien jaar PKN - een tussenbalans

Jaap Huttenga kijkt terug met Barend Wallet en Jan van Pijkeren op het Samen op Weg-proces. Leo Koffeman maakt in de kaders de balans op van tien jaar PKN of misschien is het beter te spreken van 'tussenbalans', want wat is tenslotte tien jaar kerk.

In 2004 ontstond Protestantse Kerk in Nederland, de PKN. Het Samen op Weg-proces (SoW) van de Evangelisch-Lutherse Kerk in het Koninkrijk der Nederlanden (ELK), de Gereformeerde Kerken in Nederland (GKN) en de Nederlandse Hervormde Kerk (NHK) kreeg zijn beslag in deze vereniging.

Door de lange duur van dit oecumenisch proces waren veel kerkleden bang dat hun enthousiasme vastgelopen was in een organisatorisch proces. De vereniging bestond eerst alleen op landelijk niveau. Voor velen een teleurstelling: men wilde samengaan, maar dan wel tegelijk op elk kerkelijk gebied. De classes (regio's) kregen tot 2009 de tijd om één te worden. De gemeenten konden en kunnen zelf de mogelijkheden tot samenwerking onderzoeken en uitwerken. Dit groei-model werkt goed.

In 2004 stonden veel gemeenten klaar om hun samenwerkingsverbanden eindelijk in

een volwaardige eenheid om te zetten. Anderzijds waren er gemeenten die niet mee konden in deze voor hen nieuwe en onzuivere kerk. Er ontstonden twee nieuwe kerkgenootschappen: de Hersteld Hervormde Kerk en de voortgezette Gereformeerde Kerken in Nederland. In een aantal orthodoxe hervormde gemeenten kwamen pijnlijke scheuringen voor. Geslagen wonden moeten helen voordat men contact met andere gemeenten kan aangaan. Sinds de samenvoeging van hervormde en gereformeerde classes (de lutheranen kenden geen regionale verbanden) in 2009 ontmoeten de uiteenlopende gemeenten elkaar in respect en een steeds grotere openheid. Vanuit hun eigen identiteit verrijken ze elkaar.

Ds. Barend Wallet, boegbeeld van het SoW-proces, is blij met de vereniging. Het ging voor hem niet om een organisatorisch proces, het was een roeping: 'Wie wil bewegen in de weg van de Geest zoekt heling en

POSITIEF

Wat valt er positief te zeggen over de tien jaar dat de PKN bestaat? Leo Koffeman: Het belangrijkste is dat de kerk zich *in no time* naar buiten richtte. Na jaren van ingewikkelde interne discussies over regelgeving en organisatie, kwam de missionaire kant van kerk zijn volop in beeld. Met verrassende initiatieven tot gevolg, bijvoorbeeld rond pioniersplekken. Verder sloten op veel meer plaatsen dan in 2004 verwacht hervormden en gereformeerden (en soms ook lutheranen) zich aaneen tot protestantse gemeenten. De landelijke vereniging gaf kennelijk nieuwe inspiratie. En dan: de spanningen met diegenen die meenden niet mee te kunnen gaan in de PKN, waren redelijk snel voorbij. Processen voor de burgerlijke rechter leidden tot heldere conclusies, en commissies voor bijzondere zorg bleken in staat op lokaal niveau oplossingen aan te reiken die althans door velen als heel redelijk konden worden gewaardeerd.

genezing, die wil bruggen slaan.' De lengte van het proces was noodzakelijk: gelovigen met een lange gescheiden traditie en de daarbij horende spiritualiteit, gewoonten en nestgeur kun je niet op stel en sprong tot eenheid brengen. De kerk kan weer toekomen aan de inhoud van het geloof en de consequenties daarvan: wie is Jezus voor mij en voor de schepping? Hij ziet de kerk nu als - met woorden van Abraham Kuyper - 'in rapport met de tijd'. Zou de missionaire inzet mogelijk zijn geweest zonder de vereniging? De bredere oecumene krijgt volgens hem een duidelijk signaal: het duurt lang, maar het is wél mogelijk. Hij vraagt zich trouwens wel af of het nu óók nog gelukt zou zijn.

ZORGWEKKEND

Wat is er als zorg te benoemen binnen de jarige PKN? Leo Koffeman: Niemand zal hebben verwacht dat de kerkvereniging de ontkerkelijking zou stoppen. Dat is dan ook niet gebeurd. De krimp versnelde, niet dankzij maar ondanks 2004. Steeds meer lokale gemeenten worstelen met financiële en personele problemen. Verdergaande kerkvernieuwing is nodig, met meer ruimte voor experiment. Verdergaande oecumenische samenwerking ook. Gelukkig zijn er tekenen van nieuwe openheid, bijvoorbeeld in evangelische en orthodox-gereformeerde kring.

Beeld van de drie kerkgenootschappen in de hal van het Dienstencentrum in Utrecht, gevat in één object.

PKN Blokzijl

Ds Jan van Pijkeren, destijds voorzitter van de Raad van Deputaten Samen op Weg, ziet ook met genoegen waar de vereniging toe heeft geleid. Eerst was er een geharnaste, consoliderende situatie, erg kerkordelijk en strak. Maar in Brabant werken de gemeenten samen. Het onderscheid hervormd-gereformeerd leeft niet meer in deze tijd waarin men wel móet samenwerken. De positie van de evangelisch-lutherse gemeenten is daarbij toch wel ingewikkeld. Ze zijn klein in ledental, maar enorm uitgestrekt waar het gaat om het gebied dat ze beslaan.

Van Pijkeren vindt dat het proces aan het eind te lang duurde: 'We waren alleen maar met onszelf bezig en hadden te weinig oog voor onze plaats in deze wereld.'

In de gemeente Tiel bijvoorbeeld heeft het proces lang geduurd. Een eerdere poging mislukte. Vijf gemeenten, evangelisch-

luthers, hervormd en gereformeerd, kunnen het goed met elkaar vinden. De gewenningsfase is nog niet voorbij, maar de mensen raken vertrouwd met elkaar. De zorgvuldigheid van het proces bracht mee dat er onderweg geen gemeenteleden verloren zijn gegaan. Ook in Tiel heeft de evangelisch-lutherse gemeente een eigen positie. De leden komen uit een groot deel van de Betuwe. Als het kerkgebouw gesloten zou worden, is er geen reden meer zondagsmorgens naar Tiel te komen. Misschien was de ELK al te klein voor een fusie. Oude contacten met andere kleine kerken, zoals de doopsgezinden en de oud-katholieken zijn op veel plaatsen in het slop geraakt. De lutherse predikant, Detlef Bohlken, is evenwel 'gewoon' synodelid namens de classis (deels orthodox hervormd!) en bezet dus niet één van de gereserveerde lutherse plaatsen.

De eenwording wordt door eenieder als opluchting ervaren. Na alle geregel kunnen nu gezamenlijk noodzakelijke beslissingen worden genomen. De leden kunnen zich samen, veel beter dan voorheen, bezighouden met het wezen van het geloof en de taak van de kerk. Samen voelt veel beter dan apart. Het lijkt soms op een lentedag waarop je je afvraagt of je nu wél of niet een jas aan zult trekken.

Op zondag 14 september a.s. wordt in een jubileumdienst gehouden in de Domkerk in Utrecht. Dan wordt ook een jubileumbundel gepresenteerd, met enkele bijdragen over de PKN zelf, en verder onder meer verhalen over verenigde kerken in alle werelddelen en korte theologische commentaren op thema's die samenhangen met kerkvereniging. U hoort er tegen die tijd wel meer van.

Wat spreekt ...

Tijdens de tiende assemblee van de Wereldraad van Kerken in Busan is de kerkelijke koers uitgezet voor de komende zeven jaar. Ir. Kees Nieuwerth geeft leiding aan de initiatiefgroep die het thema 'pelgrimage van gerechtigheid en vrede' uitzet voor Nederland. Foto: Kees Nieuwerth tijdens de assemblee.

Oproep tot pelgrimage

Kees Nieuwerth vertelt over de inspirerende assemblee in Busan waarin de Wereldraad de kerken oproep om op weg te gaan voor een Pelgrimage van Gerechtigheid en Vrede: wij dagen jullie uit om je talenten in te zetten voor transformerende activiteiten...

In voorbereidende documenten over geloofsleer en -praktijk werd gesproken over de noodzaak tot transformatie: van onze levensstijl, van de kerk als geloofsgemeenschap, maar ook van de financieel-economische orde. Zonder die transformatie kunnen we onrecht en oorlog moeilijk daadwerkelijk uitbannen. De eerste assemblee in Amsterdam sprak de intentie uit dat kerken 'samen zouden blijven'. Deze tiende assemblee in Korea beloofde dat kerken opnieuw 'samen op weg' gaan in een *Pelgrimage van Gerechtigheid en Vrede*.

Een pelgrimage van kerken die getuigen van het feit dat ons gedeelde geloof ons oproept actief gerechtigheid, vrede en heelheid van de schepping te zoeken. De Wereldraad gaat er daarbij vanuit dat iedere kerk deze pelgrimage in zeer uiteenlopende situaties vorm en inhoud gaat geven. Iedere kerk in de eigen situatie. Hopelijk brengt dit eenzelfde inspirerende en enthousiaste Geest en betrokkenheid als die bij het conciliair proces met zich mee. Van Wereldraad tot nationale raden, tot lidkerken, tot lokale gemeenten en parochies, die opnieuw 'gemobiliseerd' worden voor de 'goede zaak'.

Een pelgrimage heeft allereerst een *spirituele* dimensie, zij wordt niet voor niets ook wel omschreven als een 'bedevaart', een reis naar het heilige... het is een op weg gaan omwille van het geloof. Maar deze pelgrimage, tegen de achtergrond van een assemblee die oproep tot een kerk die zich inzet voor gerechtigheid en vrede vanuit het perspectief van hen die daaronder het meest lijden, is

Pelgrim (Catharijneconvent, Utrecht)

ook een hernieuwde oproep pleitbezorger van de slachtoffers te zijn. Het heeft dus ook een soort *profetische* dimensie: die van het nadrukkelijk en samen verheffen van onze stem tegen onrecht en oorlog... Tenslotte biedt deze pelgrimage kansen tot nieuwe verbondssluitingen met anderen 'van goede wil', met aanhangers van andere godsdiensten en vertegenwoordigers van allerlei burgerorganisaties die zich inzetten voor gerechtigheid en vrede. We zouden dit de *strategische* dimensie kunnen noemen.

Laten we - ook in Nederland - samen die weg inslaan!

Tempel als vingerwijzing

Onlangs verscheen het boek 'Raven. Over eenheid als waardering voor God' van Klaas van der Kamp. Op de website van de Raad reageren zeven mensen op de verschillende hoofdstukken in het boek.

Het geloof zit in Israël niet in de tabernakel op zich of in al zijn attributen. Het zit in de manier waarop mensen ermee omgaan. Het gaat om de werkwoorden. Als het volk de regels van God gehoorzaamt, heiligt het zichzelf. De hele tempeldienst is gericht op een God die 'daarin' niet is. Elke tempel moet in elke tijd een 'verlegenheidsoplossing' zijn en een 'vingerwijzing' naar het eigenlijke.

Zo reageert de theoloog Bart Gijsbertsen op het hoofdstuk 'Gestalten' van de bundel 'Raven'. Gijsbertsen, initiatiefnemer van speciale kerkdiensten in het kader van Thora en Evangelie in Kampen, herkent de wisseling van gestalten waarin de liturgie een plek krijgt. 'Het gaat er niet zozeer om hoe onze (christelijke) gemeente of ons kerkgebouw eruit ziet. Die zijn op zich niet heilig verklaard. Het gaat er vooral om op welke manier wij daaraan bouwen. Kan God in ons wonen, als Hij let op hoe wij in geloof en eerbied een 'huis des Heren' willen oprichten en in stand houden.' Hij wijst ook op het karakter van de tabernakel. 'Zodra de tabernakel weer was opgeheven was diezelfde plek weer gewoon een stuk woestijn.' Wie weet kan de relativisering van de heilige huisjes een bijdrage leveren aan het oecumenische gesprek.

Hielke Wolters, werkzaam bij de Wereldraad, gaat in op een van de actuele thema's: de pelgrimage. Klaas van der Kamp betoogt dat het accent moet liggen op een spirituele verkenning alvorens in de meer politieke context

te duiken. Wolters waarschuwt dat zo'n benadering wel individueel westers is gekleurd, wereldwijd denken christenen meer vanuit een gemeenschappelijke context.

Hanneke Gelderblom

Hanneke Gelderblom zit namens de joodse gemeenschap in het Cairo-overleg. Zij reageert op het eerste hoofdstuk, het 'Vergeten Testament'. Klaas van der Kamp laat

daarin zien dat de oecumenische beweging het Oude Testament verwaarloost en hij denkt dat de oecumenische gesprekken aan kracht zouden winnen als de meest oorspronkelijke bronnen aan het woord komen. Hanneke Gelderblom is het daar mee eens, maar stelt wel de kritische vraag hoe het dan toch kan dat dat inzicht misschien wel leeft bij enkele Nederlandse theologen, maar eigenlijk helemaal ontbreekt in de Wereldraad.

Naast de hier genoemde, zijn er reacties van de coördinator van de moslimopleiding Rasiat Bal, de theologe uit De Nieuwe Poort Lisette van der Meijden, de communicatiedeskundige Jan-Willem Wits en de kerkbestuurder mgr. Hans van den Hende.

Het boek 'Raven' is uitgegeven door Adveniat, ISBN 978 94 9104 298 0. Het boek is in de boekhandel te koop voor € 9,95, of bij het bureau van de Raad. De reacties op de website te vinden of gebundeld voor € 5,00 te koop bij de Raad, e-mail rvk@raadvankerken.nl.

Open huis bij de Raad

Gemiddeld eens per drie jaar organiseert het bureau van de Raad van Kerken een open huis. Iedereen die dat wil kan een middag langskomen, krijgt een rondleiding door het gebouw en toelichtingen op de oecumenische onderwerpen waar de Raad mee bezig is.

Pastores die in de achterliggende drie jaren nieuw zijn begonnen in parochies en gemeenten krijgen een speciale uitnodiging, dat geldt ook voor het kader van kerken die nog niet meedoen met de Raad van Kerken. In principe is iedereen welkom.

De ruimten waar de Raad zich gevestigd heeft, zijn van de jaren vijftig. Ze ademen een eigen sfeer. Dat komt vooral doordat ze ooit gebouwd zijn voor oud-katholieke priesterstudenten. De woorden aula en refter herinneren aan die tijd. De glas-inlood-ramen laten de wapenspreuken zien van de bisschoppen. Hoogtepunt bij bezoeken van studenten is altijd de kapel, waar de geur van wierook hangt en de inrichting zonder woorden de breedte van de oecumene laat zien.

De inhoudelijke bijdragen tijdens de open middag richten zich op geloof, samenleving en interreligieuze ontmoeting. Er zijn mensen uit de drie beiraadgroepen van de Raad aanwezig. Zij zullen van alles te berde brengen over: beleving van eucharistie en avondmaal, pelgrimage van gerechtigheid en vrede, kerk en zorg, kerk en economie en ruimte voor religie in het publieke domein.

Natuurlijk komt ook de vraag aan de orde naar de mogelijkheden die er plaatselijk zijn voor de uitwerking van de oecumene. Er zal worden uitgelegd hoe een leesrooster, een checklist en een convenant daarbij zinvol kunnen zijn. Termen als Week van gebed en Kerkennacht komen voorbij. Het bureau hoopt op een gevarieerde belangstelling, want dat maakt de onderlinge ontmoeting ook interessant.

De bijeenkomst vindt plaats op 12 september a.s. van 13.30 - 16.30 uur bij de Raad van Kerken, Koningin Wilhelminalaan 5, Amersfoort. Inloop vanaf 13.00 uur; nadien gelegenheid voor een informele ontmoeting. Opgave via rvk@raadvankerken.nl.

Raam in het gebouw waar de Raad huist, met daarin de wapenspreuken van de oud-katholieke bisschoppen.

Oecumene ter plaatse

Gereformeerde Kerk vrijgemaakt

De Gereformeerde Kerk vrijgemaakt in Amersfoort is lid geworden van de plaatselijke Raad van Kerken. De kerk heeft de status van waarnemer omgezet in een gewoon lidmaatschap. Voorzitter ds. Machiel van der Giessen vertelde desgevraagd dat hij ter voorbereiding een classisvergadering mocht bijwonen, waarin het onderwerp aan de orde kwam. De christocentrische preambule van de Raad geeft een basis waarop de diverse kerken elkaar kunnen aanspreken, was ook de nieuwe lidkerk van mening.

Molukse theologische opleiding

Het Moluks Theologisch Seminarie van de Molukse Evangelische Kerk in Nederland biedt vanaf het studiejaar 2012-2013 in Houten een door de overheid geaccrediteerde opleiding Molukse Theologie. Daarmee is Molukse Evangelische Kerk de enige niet-westerse protestantse kerk in Europa, die aan hogescholen en universiteiten de moge-

lijkheid biedt om hun studenten een specialisatie in Molukse Theologie te laten volgen. Hiermee wordt voorzien in de behoefte aan een eigentijdse visie op theologie met ruimte voor Molukse cultuur. Samengewerkt wordt met universiteiten en hogescholen in Nederland en België.

M-Twentyfive: succesvol recept

Jongeren in de leeftijd van 12 tot 17 jaar nemen in het kader van M25 (M-Twentyfive) in Leiden deel aan veelsoortige activiteiten meldt Diaconie Bericht. Het project is in 2008 van start gegaan. Het recept blijkt heel succesvol te zijn. Jongeren worden - geïnspireerd door Matteüs 25 (de Werken van Barmhartigheid) - uitgedaagd, ondersteund en actief gemaakt om praktische hulp te bieden aan kwetsbare groepen in de samenleving. Van huis uit christelijk, islamitisch, hindoeïstisch of atheïstisch, iedereen is van harte welkom. Hoofddoel is jongeren aan den lijve te laten ervaren dat vrijwillige inzet voor anderen die het vaak wat minder hebben ook voor jezelf verrijkend, inspirerend, confronterend en uitdagend is.

Jongeren helpen kinderen bij het spel

Tien jaar na de Kerk van kaas

In 2002 hoorde de kerkgemeente van Edam dat de houten klokkenstoel van de Grote Kerk aangetast was door zwam en de bonte knaagkever. Er mocht niet meer geluid worden. De restauratie werd geschat op 100.000,- euro, zo schrijft Venster, het magazine van de kerken in Edam en Volendam. Ds. Engele Wijnsma kwam met het idee een poging te doen voor het Guinness Book of Records: de grootste kerk van kaas en 10.000 mensen betalen een tientje. Heel veel

Edammers, kerkelijk of niet, hebben zich ingezet voor het welslagen van het project. Het bleek mogelijk met de opbrengst van de actie (en met subsidie van de Rijksdienst Monumentenzorg) de klokkenstoel te restaureren en een andere klok te gieten. De kerk heeft nu weer twee klokken. De Grote Kerk kwam door deze actie weer in de belangstelling te staan van de Edammers en werd een belangrijk uithangbord van de kerkelijke gemeente.

Kerk van kaas in de kerk

Havenaalmoezenier en geduld

Eén van de onontbeerlijke eigenschappen van een havenaalmoezenier is geduld. Dat geduld wordt op verschillende manieren op de proef gesteld. Schepen lopen vertragingen op, ze komen moeilijk een terminal binnen, er zijn taalbarrières. Dit meldt A.R.K.-berichten, het tijdschrift van de Antwerpse raad van kerken. De maritieme industrie blijft afhankelijk van natuurkrachten en technische beperkingen.

Een schip heeft wel eens een korte aanmeertijd door slechte weersomstandigheden en de aalmoezenier kan dan soms alleen 's avonds laat het schip bezoeken. De bemanningsleden zijn druk bezig met hun werk en de aalmoezenier moet wachten. Geduld moet er ook zijn in de communicatie met zeelui. De meeste Filippino's, Indiërs en West-Europeanen spreken redelijk Engels, maar bij andere nationaliteiten is dit niet altijd het geval.

Wat raakt ...

Micah Albert fotografeerde deze vrouw en won er een World Press Photo mee. De vrouw is een van achtduizend mensen die de kost verdienen op de vuilstortplaats van Nairobi (Kenia). Tussen het werk door neemt ze een pauze en leest.

Hulp Syrische vluchtelingen

Met zijn vele doden en miljoenen vluchtelingen is de catastrofe in Syrië er een van ongekeerde omvang. Een bijdrage van Geert van Dartel over de bijeenkomst over kerkelijke hulpverlening aan Syrische vluchtelingen op ~~28 mei~~ in het Sint Ephremklooster te Glane.

‘De situatie is heel moeilijk, maar ik kan er mee leven en mag ook nog mensen helpen om niet wanhopig te worden onder de situatie.’ Indrukwekkende woorden van pater Frans van der Lugt sj. vanuit de verwoeste oude stad van Homs. Mede dankzij de noodkreet van deze Nederlandse pater die al 50 jaar in Syrië woont, is de humanitaire hulp aan de bewoners van de stad wat verbeterd en konden burgers uit de stad geëvacueerd worden die al 20 maanden onder een blokkade ligt. Pater Van der Lugt vertelde in het interview verder dat hij in Homs de enige priester is en dat er met hem nog 66 christenen in de stad zijn. Hij wil er blijven omdat hij van het land houdt en er voor alle Syriërs wil zijn.

De Syrische catastrofe met meer dan 130.000 doden en miljoenen vluchtelingen is van ongekeerde omvang. De vluchtelingenproblematiek concentreert zich met name in de omliggende landen zoals Turkije, Jordanië en Libanon, waar vluchtelingen in kampen van de Verenigde Naties worden opgevangen.

Kerkelijke organisaties spelen in de humanitaire hulpverlening een belangrijke rol. De kerken hebben hun eigen internationale kanalen voor hulpverlening. *Kerk in Actie*, de hulporganisatie van de Protestantse Kerk in Nederland, biedt humanitaire hulp via Act-Alliance en werkt daarbij samen met het pa-

triarchaat van de Grieks-Orthodoxe Kerk in Damascus. In de coördinatie van de hulp van rooms-katholieke organisaties speelt *Caritas Midden-Oosten* vanuit Beiroet een centrale rol. De Syrisch-Orthodoxe Kerk richt zich onder andere op de hulpverlening aan de Syrisch-orthodoxe kloosters in Turkije en Libanon die vluchtelingenopvang organiseren en coördineren.

Pater Van der Lugt wil er zijn voor alle Syriërs

Op ~~28 mei~~ 2014 vindt in het Syrisch-orthodoxe klooster in Glane een bijeenkomst plaats over de rol van de kerken in de humanitaire hulpverlening aan Syrische vluchtelingen. Sprekers uit de regio zullen hun verhaal doen over de humanitaire noodsituatie en hulpverlening. Een van de sprekers is de Syrisch-orthodoxe aartsbisschop Mor Timotheos Samuel Aktaş van Tur Abdin in Turkije. De bijeenkomst wordt afgesloten met een panelgesprek over de mogelijkheden om de hulpverlening vanuit Nederland te vergroten.

De bijeenkomst in Glane vindt plaats onder auspiciën van de Raad van Kerken in Nederland en wordt georganiseerd door Kerk in Actie, de Assyrische Mesopotamische Vereniging en de Katholieke Vereniging voor Oecumene.

De bijeenkomst vindt plaats op ~~woensdag 28 mei 2014~~ van 11.00 - 16.00 uur in het Syrisch-orthodoxe klooster Sint-Ephrem, Glanerbrugstraat 33 in Glane (bij Enschede). Opgave vooraf bij de Katholieke Vereniging voor Oecumene via secretariaat@oecumene.nl.

Vredesweek 2014: Wapen je met vrede!

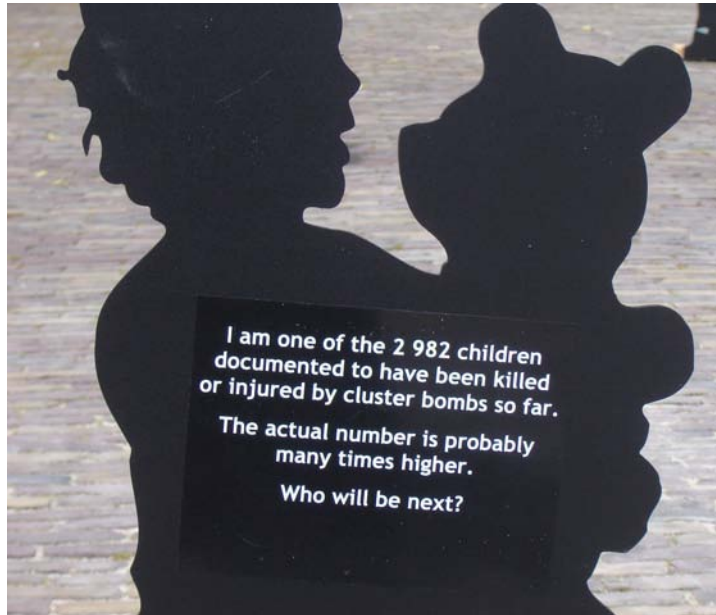
In Busan is de Wereldraad van Kerken een pelgrimage naar vrede en gerechtigheid begonnen. In zo'n wereldwijde pelgrimage past een oproep tot het neerleggen van de wapens. Edwin Ruigrok over PAX.

Ontwapening staat centraal in de Vredesweek van 20 tot 28 september 2014. PAX wil hiermee samen met de kerken duidelijk maken wat ontwapening is en hoe we daar vorm aan kunnen geven; in het dagelijks leven, in de zondagsviering, maar ook in de politiek.

PAX is de nieuwe naam van IKV Pax Christi, die nog steeds een christelijke vredesorganisatie is en nog steeds geworteld in de Nederlandse kerken. De groeiende kerkelijke betrokkenheid blijkt ook uit de sterke groei van het aantal lokale vredesorganisaties.

Wereldwijd woeden er meer dan veertig oorlogen en gewapende conflicten. Deze conflicten veroorzaken honderdduizenden burgerslachtoffers en miljoenen vluchtelingen. Door oorlog raken samenlevingen ontwricht en krijgen de economieën van deze landen een flinke terugslag te verduren. Denk bijvoorbeeld aan de gevolgen wanneer de kostwinnaar van een gezin wegvalt, wanneer medische behandelingen niet mogelijk zijn, wanneer de infrastructuur overhoop ligt en wanneer onderwijs niet meer gegeven kan worden.

Conflicten escaleren sneller en hebben rampzalige gevolgen voor burgers wanneer wapens op grote schaal beschikbaar zijn, zeker in landen waar de schending van mensenrechten aan de orde van de dag zijn. Elke minuut sterft

Kinderen vaak slachtoffer

er ergens ter wereld iemand als gevolg van een gewapend conflict. Dat zijn 1500 mensen per dag en een half miljoen mensen per jaar.

Een samenleving met wapens is niet de juiste weg naar vrede, zeker wanneer het om wapens gaat waarbij niet te vermijden is dat onschuldige burgers omkomen. Hier moeten we ons tegen blijven uitspreken. Daarom vragen wij in de Vredesweek, van 20 t/m 28 september 2014, extra aandacht voor het thema 'ontwapening' onder het motto: *Wapen je met vrede!* Op de ambassadeursdag, op woensdag 21 mei, wordt uitgebreid ingegaan op dit onderwerp. Ook plaatselijke raden van kerken zijn uitdrukkelijk uitgenodigd mede vorm te geven aan de uitdagingen van deze Vredesweek.

Meer informatie is te vinden op de website www.paxvoorvrede.nl

Einde werkgroep Arme Kant nadert

Hub Crijns is directeur van landelijk bureau DISK. Hij schrijft over de werkgroep Arme Kant van Nederland/EVA en de helaasheid van zijn bestaan. En hoe nu verder, nu ook de werkorganisatie DISK zijn activiteiten gaat beëindigen.

In 2012 kon de werkgroep Arme Kant van Nederland terugkijken op een zilveren jubileum van de campagne tegen verarming en verrijking. Wat begon als project voor drie jaar bleek gezien de maatschappelijke context een urgente kwestie. Sinds de oprichting in 1987 is de verrijking in Nederland continu verder gegaan en is de verarming aan het einde van de jaren tachtig en eerste helft negentig van de vorige eeuw afgenomen, om daarna weer sterk toe te nemen, niet in het minst door de erosie van het financieel systeem en de vele bezuinigingen. Zo ging de kerkelijke campagne tegen verarming en verrijking verder. In september 2012 vierden we een bescheiden 'feestje' over die 25 jaar.

Tegelijk leefde er geen echt feestgevoel. Want als je over armoede altijd maar bezig

moet zijn, is dat niet leuk. En we hadden zorgen over de toekomstperspectieven van de werkgroep. Want kun je jezelf nog een project noemen als je al 25 jaar actief bent? Die zorgen hangen ook samen met de toekomst van landelijk bureau DISK, dat sinds 2002 verantwoordelijk is voor de landelijke campagne. Rond het verwerven van voldoende financiële middelen zijn in 2012 en 2013 vele overleggen gevoerd met kerken, met subsidiegevers en met andere potentiële subsidieverstrekters. Het bestuur heeft evenwel moeten concluderen dat er onvoldoende garanties zijn om met personeel in vaste dienst een werkorganisatie te kunnen volhouden. Er is besloten om een afbouwscenario te laten ingaan per 1 juni 2014.

De activiteiten van de werkgroep Arme Kant van Nederland/EVA met de campagne tegen verarming en verrijking, die samen met de Raad van Kerken in Nederland worden uitgevoerd, ontsnappen niet aan de financiële malaise. Het is eigenlijk ironisch om te zien hoe door de crisis de armoede is toegenomen, werkloosheid oploopt, schulden in de huishoudens toenemen, en er dus werk genoeg te doen is. Maar het geld is schaars. We maken samen met de Raad van Kerken plannen om iets te kunnen voortzetten rond kerken en armoede. Voorstellen genoeg. Maar zullen er ook financiële middelen genoeg zijn? We hopen er in het najaar meer over te kunnen vertellen. Op dit moment zien we ons einde naderen en u bent welkom bent op de afscheidsmiddag.

Henk van Hout en Hub Crijns luiden de noodklok

De afscheidsmiddag is in de Bergkerk te Amersfoort op vrijdagmiddag 16 mei 2014. De zaal is open vanaf 13.30 uur. Opgeven via info@disk-arbeidspastoraat.nl.

Wat verbindt ...

Religies hebben vaak meer met elkaar gemeen dan je op het eerste gezicht zou zeggen. Woorden van die strekking sprak prinses Beatrix op bezoek bij vijf religies in Nederland. Aan de presentatie werd meegewerkt door een schoolklas met islamitische leerlingen, die met een toneelstuk duidelijk maakten hoe geïntegreerd ze wel niet waren in de Nederlandse maatschappij.

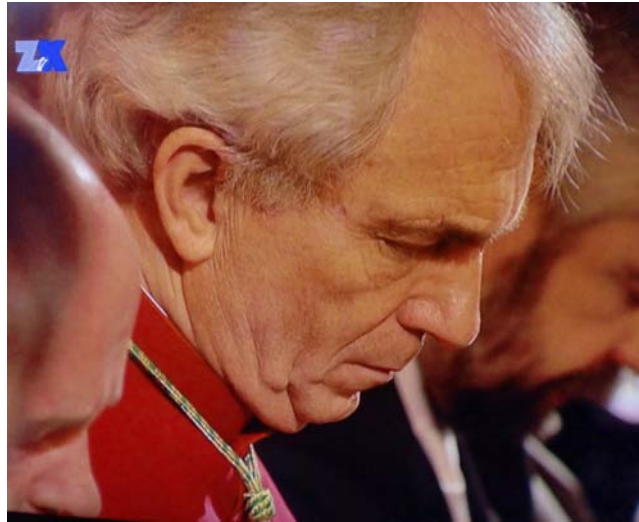
Media belangstellend rond Week van gebed

De Week van gebed heeft veel publiciteit gekregen. Dit jaar zat dan ook alles mee. Het thema luidde: Is Christus dan verdeeld? Kernachtiger kan het verlangen naar eenheid moeilijk onder woorden worden gebracht.

Voor het eerst hadden de Evangelische Alliantie en de Raad van Kerken de teksten volledig in elkaar geschoven, zodat niet alleen de publiciteit gezamenlijk was, maar ook de bezinning en de liturgie.

Uit de enquête, die het bureau van de Raad na afloop kreeg van deelnemende kerken en congregaties sprak dan ook grote tevredenheid over het thema; 93 procent was erg tevreden over de aanpak. Van het succes in de media bleken velen niet op de hoogte. Dat Zentijd voor Kerken er inmiddels een plezierige traditie van heeft gemaakt om de openingsdienst uit te zenden, wist zestig procent van de respondenten, maar velen hebben de uitzending niet gezien, omdat ze zelf in de kerk zaten en de beelden later niet meer hebben opgezocht via Uitzending gemist. Ook Nederland Zingt en Family 7 besteedden via de televisie aandacht aan de Week van gebed. KRO-radio en Goed Nieuws Radio deden eveneens de nodige duitjes in het media-zakje.

De gezamenlijk ontwikkelde materialen scoorden een 8,9 (boekje met liturgie), een 8,3 (bidkaartje) en een 7,7 (poster). Stuk voor stuk mooie rapportcijfers. Het blijft nog een hele klus om de evangelische tradities en de oecumenische tradities verder op elkaar af te stemmen. De samenwerking op landelijk niveau kreeg als waarderingcijfer een 7,9; dus dat zit wel goed. Maar plaatselijk liggen de richtingen toch nog wel ver uit elkaar, het rapportcijfer is een 5,5. De eerlijkheid gebiedt te zeggen dat men elkaar ook niet echt kent. De Raad van Kerken heeft vaak plaatselijk een eigen gezicht, maar de

Mgr. Joris Vercammen tijdens de landelijke dienst

EA is anders georganiseerd en veel christenen plaatselijk beseffen niet dat baptisten en Nederlands-gereformeerden eigenlijk een EA-kleur hebben.

De openingsdienst in een evangelische gemeente in Aalten werd positief gewaardeerd. De plaatselijke voorganger Wilkin van de Kamp gaf ruimte aan de verschillende tradities en de liturgie was nagenoeg volledig opgebouwd volgens het advies dat vooraf vanuit Evangelische Alliantie en Raad van Kerken was verspreid. Je zag bij het gebed vanuit de verschillende windrichtingen even een spannende glimlach op het gezicht van de mensen. Ze voelden de setting vanuit de Indianen in Canada goed aan. Sommigen gaven bij de evaluatie aan, dat er wat hen betreft nog wel iets meer accent gelegd had mogen worden op de Indiaanse wortels onder de Canadese samenleving.

Bundeling van gebeden

Het bureau van de Raad verzamelt gebeden van diverse kerkelijke leiders en andere mensen die het leuk vinden om een gebed uit te schrijven. De teksten worden geselecteerd, gebundeld en gepresenteerd net na de zomer in de aanloop voor de Week van gebed 2015. Als u het leuk vindt een gebed in te sturen, kunt u dat zenden naar rvk@raadvankerken.nl. Hieronder een voorbeeld ter inspiratie.

Gebod

Zoals trekvogels in v-formatie vliegen,
en achter elkaar neerstrijken om te foerageren,
zo komen wij tot U, Here God,
met het verlangen naar saamhorigheid.

We verlangen naar een samenhang die niet beknelt,
naar besef bij anderen te horen,
te worden gemist als we door omstandigheden ontbreken.
We verlangen samen te eten, op adem te komen, voluit te leven.

We bidden U, om uw aanwezigheid in ons leven,
wij geloven dat één mens te weinig is
om de volheid van uw Geest te belichamen.
We erkennen anderen nodig te hebben
om ook maar een fractie te verstaan
van de hoogte en diepte en breedte van uw liefde.

Wij prijzen U om uw grootheid,
Om uw barmhartigheid, uw liefde,
uw kwetsbaarheid, uw tolerantie,
uw kleurrijk bestaan,
uw inschikkelijkheid.
U bent een wonder,
ons te machtig,
ons te slim af,
ons meer dan een bezieling.

Uw onuitsprekelijke naam prijzen we,
We voelen ons gelukkig in verbondenheid met U.

Amen.

Met hart en ziel de schepping recht doen

Wat heeft een parochiaan met 22 april, Earth Day, te maken? Waarom is het aanbrengen van zonnepanelen in een PKN-kerk in Zwolle gekoppeld aan 2 februari, als in de kerkelijke traditie de lofzang van Simeon gelezen wordt? Een bijdrage van Tini Brugge.

Op bovenstaande vragen geeft de groene kalender een antwoord. De kalender laat het verband tussen praktijk en bezieling zien.

De afgelopen drie jaar financieerde Kerk in Actie en de Konferentie van Nederlandse Religieuzen het project *Groene spiritualiteit en praktijk* van de Raad van Kerken. Ik zocht contact met gelovigen in kloosters en kerken en daarbuiten waar mensen werken aan 'vergroening' door bijvoorbeeld het aanleggen van een kerktuin of het energiezuiniger maken van het kerkgebouw. Gevraagd werd naar hun inspiratie om zich in te zetten voor een duurzame ontwikkeling van de aarde, te werken aan een 'groene kerk' en de betekenis van hun geloof daarin.

Ook ging ik op zoek naar mensen uit het verleden, die in hun leven een bijzondere band ontwikkelden met de schepping. Mensen die 'heil' brengen aan mens en dier, worden heilig genoemd. Een aantal milieuvriendelijke praktijken is daarom gekoppeld aan de heiligenkalender met namen als Franciscus van Assisi, Hildegard van Bingen en Benedictus, maar ook personen zoals Dag Hammarskjöld, Dorothee Sölle en Wangari Maathai.

Andere 'groene' praktijkvoorbeelden zijn verbonden aan een mondiale of nationale groene activiteit zoals Wereldwaterdag op 22 maart of kerkelijke vierdagen zoals Pasen en Pinksteren.

Een bijzondere kalender is het, met eeuwigheidswaarde. Elk jaar opnieuw kan hij gebruikt worden om zelf inspiratie te vinden en praktijkvoorbeelden om zorgvuldig om te gaan met de schepping in en buiten de kerk.

Voorbeeld

Op 22 april is het Earth Day. De inspiratie voor het groene-kerken-werk van parochiaan Marjolein Tiemens-Hülscher vindt zij in de verwondering over de samenhang binnen de schepping en in het overbrengen van haar kennis daarover. Haar verhaal is aan deze 'dag van de aarde' gekoppeld.

Voor meer informatie: www.kerkenmilieu.nl/inspiratie of klik op de andere groene websites die door de Raad van Kerken worden ondersteund: scheppingvieren.nl, sameneerlijketen.nl, symbolisch-schikken.nl, kerktuinen.nl en kloostertuinen.nl. Of kijk op www.groenekerken.nl.

Berichten

Oekraïne

De kerken in Oekraïne hebben zich in duidelijke bewoordingen uitgelaten over het geweld in hun land. De meeste kerken vinden dat de overheid beter naar de gewone mensen moet luisteren. Ze kunnen zich voorstellen dat men zich meer op Europa willen oriënteren. Heleen Zorgdrager, gastdocente in Kiev, bericht regelmatig via www.raadvankerken.nl over de actuele situatie

Syrië

Joden, christenen en ook moslims zijn met één verklaring gekomen in Nederland over de situatie in Syrië en de positie van de Syrische vluchtelingen. Het is wereldwijd heel bijzonder dat deze religies gezamenlijke uitspraken doen over zo'n heikele kwestie. Men zit op één lijn en vindt dat er humanitair moet worden omgegaan met de vluchtelingen, ook als het gaat om het toelatingsbeleid tot Nederland.

Europa

Op het moment dat de Europese verkiezingen worden gehouden (22 mei) zijn er leidinggevenden van alle nationale raden van kerken in Europa op bezoek in Nederland. Zij treffen elkaar in Egmond voor een jaarlijkse afstemmingsvergadering. Op de website komen verslagen daarvan. De religies in Nederland zijn van plan de verkiezingen aan te grijpen om te pleiten voor ruimte voor religies in het publieke domein.

Herinnering in de straat aan de Nederlandse gulden

Unity Statement

Op de website van de Raad is de laatste versie van de Eenheidsverklaring opgenomen. De tekst omvat enkele A4'tjes en geeft heel aardig de huidige visie op eenheid weer. Meer dan in het verleden is het perspectief van de hele schepping benoemd. In het document is de lutherse hand herkenbaar van Olav Fykse Tveit, die in zijn theologie regelmatig naar de betekenis van het kruis verwijst.

De Kerk

Ton van Eijk heeft een toegankelijke vertaling gemaakt van *The Church. Towards a Common Vision*. De tekst is integraal gratis te downloaden van www.raadvankerken.nl. Het rapport heet officieel *De Kerk. Op weg naar een gemeenschappelijke visie*. Het is

een elementaire analyse van hoe de kerken zich tot elkaar verhouden. Het bureau heeft educatief materiaal toegevoegd aan de website, zodat men in plaatselijke raden, kerkenraden en parochiebesturen makkelijker over delen van het rapport kan spreken.

Kerkennacht 2015

Plaatsen die mee willen doen met de kerkennacht in 2015 rond 21 juni kunnen zich melden bij het bureau van de Raad van Kerken. Hun gegevens zullen dan doorgespeeld worden naar de landelijke coördinatie, zodat ze kunnen meedoen met de gezamenlijke voorbereiding.

Kerkennachtvlag hangt uit

Verdwenen gelaat

Onder de titel 'Verdwenen gelaat' wordt er op vrijdag 25 april 's middags vanaf 13.30 uur een bijeenkomst georganiseerd door diverse organisaties met een fair trade-karakter. Inleidingen zijn er onder meer van Raadslid Yosé Höhne-Sparborth en Jaap Schiere. Plaats: Nicolaas Monicacentrum in Utrecht. Zie www.kuyichi.nl.

Herdenking Eerste Wereldoorlog

Dit jaar is het 100 jaar geleden dat de Eerste Wereldoorlog begon. In Nederland wordt er relatief weinig aandacht aan besteed, althans in vergelijking tot andere landen, waar men daadwerkelijk in oorlog was. De verwachting is, dat het wel aan de orde komt bij momenten zoals de Vredesweek. De projectgroep Vieren van de Raad wijst erop dat Nederland wel intensief betrokken was bij de oorlog door de opvang van vluchtelingen en via de handel.

Afscheid

De Raad van Kerken heeft in de achterliggende periode afscheid genomen van twee belangrijke mensen voor de oecumene. Dick Mulder, vele jaren voorzitter van de Raad van Kerken, overleed op maandag 20 januari, op de leeftijd van 94 jaar. Enkele dagen daarvoor, op 16 januari, overleed Henk Vroom, jarenlang voorzitter van de beraadgroep Interreligieuze ontmoeting van de Raad. Henk Vroom werd 68 jaar oud.

Dr. Henk Vroom

Stemmen voor Europa: Hoera!

Op 22 mei 2014 mogen we in Nederland stemmen voor Europa. Dat zou een feest kunnen zijn. Maar het wordt een martelgang. De betrokkenheid is gering. Waar gaat dit over? De partij die ons het meest overtuigend voorreket waar wijzelf beter van worden, krijgt de meeste stemmen. Wat een armoede! In 2005 stemde Nederland tegen de Europese Grondwet. We waren bezorgd te kort te komen. Wij schijnen de grootste nettobetaler te zijn. Dat voelt niet goed. Toch was nooit minder dan 60% van alle Nederlanders tegen ons lidmaatschap van de Europese Unie. Is er niet ook nog een andere winst/verliesrekening te maken dan de louter economische?

De argumentatie is telkens: Worden wij er beter van? Volgens de meeste politici moet Europa gaan over handel, banen, geld verdienen, kortom economie. De ideologische veren zijn afgeschud. Wie over iets anders dan geld praat, pleegt politieke zelfmoord. Kiezers krijgen de politici die ze verdienen. Wij zijn aan consumptie verslaafd op een welvaartsniveau, ongekend in de geschiedenis. Crisis of niet, nooit waren zo veel mensen zo lang zo rijk. Onze fixatie op materiële welvaart heeft ons blind gemaakt voor de wortels van waarden. Het thema 'Europa' lijdt aan geestelijke bloedarmoede. Europa is een technisch bindmiddel geworden dat je even gemakkelijk als je het aanzet weer meent uit te kunnen zetten. Maar een unie slechts gebouwd op korte termijn eigenbelang is een wankel bouwsel.

Dit Europa is zijn ziel verloren. Een rijk verleden waarin joods-christelijke en Grieks-Romeinse culturen nauw verweven zijn, lijkt vergeten. Lang was er 'horreur du berceau', een afschuw van de eigen wieg. Vandaag is er een verbijssterend onvermogen het verband te leggen. Politici branden hun vingers liever niet aan inhoud. Religie is taboe. Een gigantische erfenis aan waarden blijft verwaarloosd liggen. Maar religie blijft nooit ongestraft achter de voordeuren. Waarden creatief onderhouden is nodig. Europese eenheid was na de Tweede Wereldoorlog niet zozeer een economisch, maar een oecumenisch ideaal. Bij een stabiel Europa, met meer aandacht voor mensenrechten dan nu het geval is, vaart iedereen wel. Geven is als het om vrede gaat geen schande.

Jurjen Zeilstra, Hilversum

Vrede
wie durft?

Voor vrede is moed nodig. De moed om in vrede te geloven, de durf om iets voor vrede te doen. We zijn ervan overtuigd dat al die beetjes durf onvermijdelijk optellen tot vrede. Durf ook mee te doen, met PAX.

PAX Vrede.
Wie durft?
PAXVOORVREDE.NL

n denieuwepoort

huis van ontmoeting en inspiratie

Claude Debussylaan 2-8 | 1082 MD Amsterdam | tel: +31 6 42 359 325

www.denieuwepoort.org